

द्वितीय वर्ष कला अभ्यासक्रम सत्र पद्धत (III)
स्पेशल पेपर- I POL २३२ (SPL-१) २११४२
आधुनिक राजकीय विचारप्रणाली
Modern Political Adeologies

१. लोकशाहीचा उदय सर्वप्रथम ---- येथे झाला होता.
अ) ग्रीक गणराज्य ब) रोमन गणराज्य क) भारतीय गणराज्य ड) अरब गणराज्य
२. Democracy हा शब्द खालील कोणत्या ग्रीक शब्दापासून बनला आहे.
अ) Damos व Croatia ब) Demos व Cratia क) Demas व Cratio ड) Demae व Cratie
३. प्रत्यक्ष लोकशाही म्हणजे काय-----
अ) प्रतिनिधीकडून राज्यकारभार ब) नियुक्त प्रतिनिधिकडून राज्यकारभार क) प्रत्यक्ष जनतेकडून राज्यकारभार ड) वरीलपैकी एकही नाही.
४. सार्वमत, जनउपक्रम, प्रत्यावहन इत्यादी प्रत्यक्ष लोकशाहीला पूरक मार्ग ----- देशात आढळून येतात.
अ) भारत ब) ब्रिटन क) स्वित्झर्लंड ड) जर्मनी
५. संसदीय लोकशाहीचे ----- वैशिष्ट्ये असते.
अ) पंतप्रधानाची थेट निवड ब) कार्यकारीमंडळ सामुहिकरीत्या संसदेला जबाबदार क) कायदेमंडळ आणि कार्यकारीमंडळ स्वतंत्र ड) वरीलपैकी एकही नाही.
६. अध्यक्षीय लोकशाही खालीलपैकी कोणत्या देशात आहे
अ) अमेरिका ब) भारत क) इंग्लंड ड) कॅनडा
७. लोकशाही निर्मितीसाठी आवश्यक घटक----- आहेत.
अ) लिखित राज्यघटना ब) कायदेमंडळ क) स्वतंत्र न्यायमंडळ ड) वरीलपैकी सर्व
८. लोकशाहीच्या यशासाठी आवश्यक घटक----- आहेत.
अ) जागृत नागरिक ब) व्यक्तिपूजेचा त्याग क) सामाजिक समता ड) वरीलपैकी सर्व
९. लोकशाही शासन व्यवस्थेतील खालीलपैकी प्रमुख दोष कोणता आहे.
अ) कार्यक्षमता ब) सत्तेचे विकेंद्रीकरण क) गुणांपेक्षा संख्येला महत्त्व ड) स्थिर सरकार
१०. लोकशाही यशस्वी करण्यासाठी ----- ची आवश्यकता असते.
अ) शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण ब) आर्थिक समृद्धी क) संरक्षणावर भर ड) यापैकी एकही नाही.
११. लोकशाहीच्या मार्गातील आधुनिक काळातील प्रमुख अडथळे कोणते आहेत.
अ) दारिद्र्य ब) बेरोजगारी क) दहशतवाद ड) वरीलपैकी सर्व
१२. लोकशाहीचा सर्वाधिक महत्त्वपूर्ण गुण----- आहे.
अ) जनता सार्वभौम ब) उत्तरदायित्व अभाव क) विशिष्ट वर्गाची सत्ता ड) नियुक्त प्रतिनिधी
१३. राष्ट्रवाद संकल्पनेचा उदय----- शतकात झाला.
अ) १८ व्या ब) १९ व्या क) २० व्या ड) २१ व्या
१४. राष्ट्रवाद ही ----- स्वरूपाची संकल्पना आहे.
अ) राजकीय ब) मानसिक व भावनिक क) नैतिक ड) वैधानिक
१५. भौगोलिक एकात्मता नसतानाही खालीलपैकी कोणते राष्ट्र उदयाला आले आहे.
अ) ब्रिटन ब) भारत क) इस्त्राईल ड) बांगलादेश

१६. राष्ट्रवादाचे घटक खालीलपैकी कोणते आहेत.
 अ) भौगोलिक एकात्मता ब) समान राजकीय आकांक्षा क) सांस्कृतिक एकता ड) **वरीलपैकी सर्व**
१७. राष्ट्रवादाचे खालीलपैकी प्रमुख प्रकार कोणते आहेत.
 अ) **पुरोगामी वा प्रतिगामी राष्ट्रवाद** ब) जहाल व मवाळ राष्ट्रवाद क) क्रांतिकारी व उत्क्रांतिवादी राष्ट्रवाद
 ड) प्रतिष्ठित व अप्रतिष्ठित राष्ट्रवाद
१८. राष्ट्रवादाचा प्रमुख गुण----- मानला जातो.
 अ) **राष्ट्रप्रेम भावनेचा विकास** ब) साम्राज्यवादाला महत्त्व क) व्यक्तिविकासाला प्राधान्य ड) सामाजिक विविधतेला महत्त्व
१९. राष्ट्रवादाचे दोष खालीलपैकी कोणते आहेत.
 अ) संकुचित राष्ट्रवादाची निर्मिती ब) साम्राज्यवादाला चालना क) व्यक्तिविकासाला घातक
 ड) **वरीलपैकी सर्व**
२०. आंतरराष्ट्रवाद भावनेचा विकास--- शतकात झालेला दिसतो.
 अ) १८ व्या ब) १९ व्या क) **२० व्या** ड) २१ व्या
२१. आंतरराष्ट्रवादाला कारणीभूत घटक खालीलपैकी कोणते आहेत.
 अ) महायुद्ध ब) वाढते परस्परावलंबन क) आंतरराष्ट्रीय संघटनाची निर्मिती ड) **वरीलपैकी सर्व**
२२. आंतरराष्ट्रवादाच्या मार्गातील सर्वात प्रमुख अडथळा----- आहे.
 अ) **स्वार्थी राष्ट्रीयता** ब) राष्ट्रप्रेम क) राष्ट्रविकास ड) स्वायत्ततावाद
२३. जागतिक सरकार वा विश्वराज्य स्थापनेमागील प्रमुख अडचणी कोणत्या आहेत.
 अ) जनतेची राष्ट्रनिष्ठा ब) राष्ट्राचे सार्वभौमत्व क) राष्ट्रा-राष्ट्रांतील विविधता ड) **वरीलपैकी सर्व**
२४. विश्वराज्याचे प्रमुख वैशिष्ट्ये----- आहे.
 अ) जागतिक सरकार एकात्मवादी ब) **जागतिक सरकार शक्तिशाली** क) जागतिक सरकार औपचारिक
 ड) वरीलपैकी एकही नाही.
२५. Socialism हा खालीलपैकी कोणत्या लॅटिन शब्दापासून तयार झालेला आहे.
 अ) **Socius** ब) Sacious क) Sicious ड) Secious
२६. राष्ट्रवाद ही ----- स्वरूपाची संकल्पना आहे.
 अ) राजकीय ब) **मानसिक व भावनिक** क) नैतिक ड) वैधानिक
२७. लोकशाही समाजवाद संकल्पनेत खालील कोणत्या दोन विचारधारांचा समन्वय केलेला आहे.
 अ) लोकशाही व भांडवलशाही ब) लोकशाही व साम्राज्यवाद क) **लोकशाही व समाजवाद** ड) लोकशाही व साम्यवाद
२८. लोकशाही समाजवादाचा विकास सर्वप्रथम----- देशात झाला.
 अ) अमेरिका ब) रशिया क) **इंग्लंड** ड) भारत
२९. लोकशाही समाजवादाचे मूलतत्त्वे खालीलपैकी कोणती आहेत.
 अ) स्वार्थी व्यक्तिवादाला विरोध ब) खाजगी उत्पादन क्षेत्रावर नियंत्रण क) अनिर्बंध आर्थिक स्पर्धेला विरोध
 ड) **वरीलपैकी सर्व**
३०. लोकशाही समाजवादाचा खालीलपैकी प्रमुख गुण कोणता आहे.
 अ) राष्ट्रप्रेमाला प्राधान्य ब) आंतरराष्ट्रवादाला प्राधान्य क) **समाजहिताला प्राधान्य** ड) स्वातंत्र्याला प्राधान्य
३१. लोकशाही समाजवादाचा प्रमुख दोष कोणते आहेत.
 अ) हुकूमशाही व्यवस्थेकडे वाटचाल ब) ग्राहकाचा तोटा क) अकार्यक्षमता व भ्रष्टाचार ड)
वरीलपैकी सर्व

३२. श्रमिक संघवाद ही विचारसरणी ----- विचारवंतांनी मांडली आहे.
अ) जॉर्ज सोरेल व ग्रामची ब) **जॉर्ज सोरेल व पेल्यूटर** क) जॉर्ज सोरेल व कार्लमार्क्स ड) जॉर्ज सोरेले व लेनिन
३३. श्रमिक संघवाद विचारसरणी----- विचारधारेचा प्रभाव आहे.
अ) भांडवलवाद ब) उदारमतवाद क) **मार्क्सवाद** ड) उपयुक्ततावाद
३४. फेबियन सोसायटीची इंग्लंडमध्ये ----- साली स्थापना झाली.
अ) १८८२ ब) १८८४ क) १८८६ ड) १८८८
३५. फेबियन सोसायटीचे खालीलपैकी कोण सदस्य होते.
अ) **सिडने वेब** ब) जॉर्ज सोरेल क) पेल्यूटर ड) रॉबर्ट ओवेन
३६. लोकशाही समाजवादाचा जनक---- ला मानले जाते.
अ) सिडने वेब ब) जॉर्ज सोरेल क) पेल्यूटर ड) **रॉबर्ट ओवेन**
३७. व्यवसाय संघवादाचे प्रमुख वैशिष्ट्ये खालीलपैकी ----- आहे.
अ) राज्य ही विश्वस्त संस्था ब) प्रत्यक्ष कृती मार्गाचा वापर क) **व्यवसाय प्रतिनिधित्व** ड) कायमचा लढा
३८. व्यवसाय संघवादाचे दोष कोणते आहेत.
अ) व्यवसाय प्रतिनिधित्व पद्धत अयोग्य ब) व्यावसायिक प्रतिनिधित्वातील अडचणी क) कार्यविभागणी अशक्य ड) **वरीलपैकी सर्व**
३९. पर्यावरणवाद चळवळीची पार्श्वभूमी विकसित करण्यात ----- चळवळीने मोलाची कामगिरी बजावली.
अ) ग्रीन चळवळ ब) मानवी हक्क चळवळ क) **निःशस्त्रीकरण चळवळ** ड) स्त्री चळवळ
४०. पर्यावरणवादाचा सैद्धांतिक पाया----- पुस्तकांनी घातला आहे.
अ) रशेल कारसन- सायलेंट स्प्रिंग ब) पॉल एहरिश- पॉप्युलेशन बॉम्ब क) **अ आणि ब योग्य** ड) अ व ब अयोग्य
४१. Envion या ----- भाषेतील मूळ शब्दापासून Enviornment हा शब्द बनलेला आहे.
अ) इंग्रजी ब) स्पॅनिश क) **फ्रेंच** ड) जर्मन
४२. पर्यावरण घटकांचे महत्त्व वाढविण्याची खालीलपैकी कोणती कारणे आहेत.
अ) राष्ट्रांमधील परस्परावलंबन ब) प्रदूषण क) शस्त्रास्त्र स्पर्धा ड) **वरीलपैकी सर्व**
४३. पर्यावरणशास्त्राचा ----- शास्त्राशी निकटचा संबंध आहे.
अ) **सामाजिक शास्त्र** ब) नैसर्गिक शास्त्र क) भौतिकशास्त्र ड) रसायनशास्त्र
४४. पर्यावरणाची वैशिष्ट्ये खालीलपैकी कोणती आहेत.
अ) निसर्गकेंद्रीत विचारसरणी ब) निःशस्त्रीकरण समर्थन क) मानवी संस्कृती अस्तित्व चिंता ड) **वरीलपैकी सर्व**
४५. प्रदूषणाचे प्रमुख प्रकार----- कोणते आहेत.
अ) जल प्रदूषण ब) वायू प्रदूषण क) ध्वनी प्रदूषण ड) **वरीलपैकी सर्व**
४६. प्रदूषणाचे परिणाम खालीलपैकी कोणते आहेत.
अ) आम्ल पर्जन्य ब) ओझोन क्षय क) वैश्विक तापमान वाढ ड) **वरीलपैकी सर्व**
४७. वैश्विक तापमान वाढीला ----- वायू जबाबदार आहे.
अ) **कार्बन डाय ऑक्साईड** ब) ऑक्सिजन क) नायट्रोजन ड) हायड्रोजन
४८. पर्यावरण कार्यक्रम समन्वयासाठी केंद्र सरकारने ----- साली राष्ट्रीय समितीची स्थापना केली.
अ) १९७० ब) १९७१ क) १९७२ ड) १९७३
४९. पर्यावरण संरक्षण कायदा----- साली भारत सरकारने संमत केला.

- अ) १८ डिसेंबर १९८६ ब) **१९ डिसेंबर १९८६** क) २० डिसेंबर १९८६ ड) २१ डिसेंबर १९८६
५०. जलप्रदूषण नियंत्रण कायदा----- साली मंजूर करण्यात आला होता.
अ) १९७२ ब) **१९७४** क) १९७६ ड) १९७८
५१. वायू प्रदूषण कायदा----- साली मंजूर करण्यात आला होता.
अ) १९८० ब) **१९८१** क) १९८२ ड) १९८३
५२. वनसंवर्धन कायदा----- साली मंजूर करण्यात आला होता.
अ) १९८४ ब) १९८५ क) **१९८६** ड) १९८७
५३. वन्यप्राणी संरक्षण अधिनियम १९७२ नुसार देशातील ----- भागाला राष्ट्रीय उद्याने व अभयारण्य घोषित करण्यात आले.
अ) **४ टक्के** ब) ६ टक्के क) ८ टक्के ड) १० टक्के
५४. कोणत्या कायदयान्वये वन्यप्राण्याच्या शिकारीवर बंदी लादण्यात आली.
अ) वनसंवर्धन कायदा ब) **वन्यप्राणी संरक्षण अधिनियम** क) जंगल अधिनियम ड) वन भूमी हक्क अधिनियम